

Visby

VISBY stadsområde omfattar 35,31 kvkm., vari även ingår den förutvarande Visby landsförsamling, som låg norr om stadsområdet.

Utom stadsmuren har, särskilt i söder, utbrett sig förortsbebyggelse: samhällena Södervärn, Värnhem, Söderhem, Lyckåker, Hagbylund och Visborgs slätt. En stor del av området är dock fortfarande jordbruksbygd. En av de största jordbruksfastigheterna är gården Stora Hästnäs, märklig genom sitt stenhus från 1300-talet. Det är på senare tid restaurerat. Inom stadsområdet ligger Snäckgårdsbadens badställe med hotell och restaurang.

Fornminnen: Med förbigående av de rika och mångestädes beskrivna lämningar från gångna tider, som finnas i och utanför stadsmuren, kan nämnas t. ex. en stensatt "trojeborg", belägen norr om staden invid Galgberget, där ett annat intressant minne från gångna ehuru ej så avlägsna tider är de tre stenpelare, som

ännu kvarstå efter galgar. Flera järnåldersgravfält finnas inom den forna landskommunen, såsom vid Stora och Lilla Hästnäs, där det bl. a. finnas hällkistor under flat mark, samt ovanför Snäckgården. Borglämningar synas ovanför Skansudd. Den datering av järnåldersfynden, som synts sannolik, ger vid handen, att Visby torde ha varit en bebyggd ort redan vid tiden omkring år 700 e. Kr. Här bör då ha legat det "vi", den offerplats, som givit platsen dess namn. Stadens uppväxt började tidigast under 1000-talet antagligen sedan tyska köpmän där erhållit någon slags frihamn.

Av lämningar från senare tider ha vi öster om staden det bekanta Valdemarskorset å Korsbetningen över de gutar, som stupade i striden mot Valdemar Atterdag. Massgraven därintill är ingående undersökt, och det påträffade materialet har givit utmärkta upplysningar om den tidens krigföring. Den omständigheten, att man bland de döda krigarna även påträffat krymplingar, tydes av somliga som ett bevis på huru sorglöst man tagit hotet, av andra som ett tecken att man verkligen förstod vad det gällde och uppbjöd sina yttersta krafter. Den senare möjligheten kan emellertid endast gälla landsbygdens folk, ty stadens borgare gjorde mycket litet motstånd. I samband med utgrävningarna av krigargravarna har man även påträffat grundmurarna till Solberga nunnekloster av cistercienserorden.

Visby domkyrka, S:ta Maria, invigdes 1225 som tyskarnas kyrka. Tidigare fanns på platsen en mindre kyrka, varav delar bevarats i den nuvarande byggnaden. Den erhöll under 1200-talet förhöjning av sidoskeppen och blev efter mitten av 1300-talet tillbyggd med det stora sydkapellet, swertingska kapellet. Östtornen voro ursprungligen lägre. Huvorna å desamma stamma från 1744. Vid en reparation under 1830-talet tillkommo en del nya detaljer, såsom korfönstrens glasmålningar. Kyrkans predikstol är ett verk från 1684. I kyrkans golv märkas en del gravhällar, bl. a. över forna danska länsberrar å Gotland, såsom den 1607 avlidne Herman Juel, vars bild synes å en av hällarna. — Kyrkoherde: Biskop Ysander, David Torsten.